

22.3.2024

ASIA	Vaatus luonnonsuojelulain (9/2023) 126 §:n mukaisten pakkokeinojen käyttämisestä
VIREILLEPANIJA	Malmin lentoaseman ystävät ry

VAATIMUKSET UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSESSA

Malmin lentoaseman ystävät ry (vireillepanija) vaatii 9.3.2024 päivätyssä vireillepanossaan Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta (ELY-keskus) määräämään luonnonsuojelulain (9/2023) 126 §:n mukaisen toimenpidekiellon koskien puiden kaatamista Tattariharjuntien ympäristössä.

Helsingin kaupunki on ilmoittanut aloittavansa puunkaadot Malmin lentokentän etelälaidalla Tattariharjuntiellä. Vireillepanijan mukaan työmaa-alue sijoittuu osin kaupungin liito-oravaverkoston rajaamalle liito-oravan ydinalueelle (49/2016). Työmaa-alue sijoittuu lisäksi osin vanhaan, luonnontilaiseen lehtometsään Tattariharjuntien pohjoispuolella. KAER Oy:n tekemissä liito-oravakartoituksissa vuosina 2020-2021 on tehty useita havaintoja liito-oravista sekä paikannettu lukuisia liito-oravalle sopivia kolopuita kyseiseltä metsäalueelta. Työmaa-alueen läpi kulkee lisäksi liito-oravan kulkuyhteys, joka on osa yhtenäisen puuston muodostamaa liito-oravan kulkuyhteyttä lentokentän lounaisnurkalta rajattujen liito-oravan ydinalueiden ja lentokentän itäpuolelta rajattujen elinalueiden välillä.

Työmaa-alueelta on kaupungin vuonna 2020 teettämässä selvityksessä tehty myös runsaasti lepakkohavaintoja sekä todettu sen lähistöltä lepakoiden I-luokan levähdyspaikka. Sekä liito-oravan että lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ympäröivät ruokailualueet ovat olennainen osa lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ekologista toiminnallisuutta. Jos ruokailualueen luonto menetetään, muuttuu myös lisääntymis- ja levähdyspaikka käyttökelvottomaksi. Lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ympäröivän elinympäristön pitää säilyä riittävän laajana niin, että lisääntyminen ja levähtäminen kyseisellä alueella on mahdollista. Asiasta on olemassa EU-tuomioistuimen linjaus asiassa C-357/20 IE vastaan Magistrat der Stadt Wien.

Uuden luonnonsuojelulain hallituksen esityksessä todetaan liito-oravan osalta seuraavaa: “[KHO:n] ratkaisussa 2014:13 puolestaan oli kyse luontodirektiivin liitteen IV lajeihin kuuluvan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämisen ja heikentämiskiellon turvaamisesta. Ratkaisun mukaan ’on lähdettävä siitä, että tällaiseksi tarkoitettun alueen

on oltava pikemminkin laaja kuin liian suppea. Tätä edellyttää myös ympäristöoikeudessa tunnustettu niin sanottu varovaisuusperiaate.”

Vireillepanija vaatii, että ELY-keskus ryhtyy välittömästi luonnonsuojelulain 126 §:n mukaisiin toimiin, jotta vahvasti suojellun liito-oravan ja lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen estetään. Vireillepanija vaatii työmaa-alueelle välitöntä toimenpidekieltoa, kunnes luonnonsuojelulain 126 §:n mukaisiin toimiin ryhtymisen edellytykset on tutkittu.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan ELY-keskus ei tutki Malmin lentokentän ystävät ry:n vaatimusta toimenpidekiellon määräämisestä.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain 126 §:n 1 momentin mukaan jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräjassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Luonnonsuojelulain 128 §:n 1 momentin mukaan haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 126 §:ssä tarkoitettu asia vireille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, tai käynnistää luontovahingon korjaaminen. Sama oikeus on 134 §:n 4 momentissa tarkoitettulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla.

Oikeudellinen arviointi

Luonnonsuojelulain 126 §:n 1 momentin mukaisten pakkokeinojen käyttämisestä koskeva asia on tullut vireille 128 §:n 1 momentin perusteella. Asiassa tulee ensiksi tutkia, onko asian vireillepanijalla luonnonsuojelulain 128 §:n 1 momentin mukainen vireillepano-oikeus. Vireillepanon tarkoituksena tulee olla estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, taikka käynnistää luontovahingon korjaaminen. Käsiteltävässä asiassa vireillepanija on esittänyt vireillepanon syyksi luonnon tuhoutumisen tai

luonnonarvojen heikentymisen estämisen. Edellä mainitun luonnon tuhoutumisen tai luonnonarvojen heikentymisen tulee johtua luonnonsuojelulain tai sen nojalla annettujen päätösten vastaisesta tai niitä laiminlyövästä toiminnasta, jotta vireillepano-oikeus voi syntyä.

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat

Helsingin kaupungin liito-oravaverkoston ydinalueet 49/2016 ja 122/2019 sijaitsevat Tattariharjuntien ympäristössä ja näiden ydinalueiden välinen kulkureitti kulkee Tattariharjuntien yli. Ydinalueiden ja niiden välisen kulkureitin säilyttäminen on otettu huomioon Tattariharjuntien pohjoispuolella 31.3.2021 hyväksytyssä Nallenrinteen asemakaavassa (12577).

Helsingin kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Tattariharjuntien katusuunnitelman 6.6.2023 (HEL 2023-003394). Katusuunnitelman mukaan Tattariharjuntien yli kulkeva liito-oravan kulkureitti on huomioitu suunnittelussa rajoittamalla kadunrakentamista liikkumisreitit kohdalla ja säilyttämällä nykyistä korkeaa puustoa ja muuta kasvillisuutta katualueen reunoilla. Kulkureitin kohdalla kadunvarteen sekä tien keskisarakkeelle on lisäksi tarkoitus katusuunnitelman rakennustöiden yhteydessä asentaa hyppytolppia ja istuttaa uusia puita kulkureitin vahvistamiseksi. Kulkureitin säilyttämistä koskevista toimenpiteistä on niiden suunnitteluvaiheessa kuultu ELY-keskusta ja toimenpiteet on katsottu riittäviksi kulkureitin säilymisen kannalta. Vireillepanon yhteydessä ei ole osoitettu, että Tattariharjuntien katusuunnitelman toteuttaminen tai siihen liittyvät rakennustyöt heikentäisivät tien yli kulkevaa kulkureittiä.

Katusuunnitelman suunnitelmaselostuksesta sekä -piirustuksista selviää, etteivät suunnitelman mukaiset rakennustyöt edellytä toimenpiteitä Tattariharjuntien eteläpuolella sijaitsevalla liito-oravan ydinalueella (49/2016). Katusuunnitelman toteuttaminen tai sen edellyttämät rakennustyöt eivät näin ollen hävitä tai heikennä ydinalueella sijaitsevia liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, kun otetaan lisäksi huomioon edellä todetun mukaisesti, etteivät toimenpiteet heikennä Tattariharjuntien yli kulkevaa kulkureittiä.

Vireillepanossa on pyydetty puiden kaatamisen kieltämistä myös Tattariharjuntien pohjoispuolella sijaitsevalla metsäalueella. Metsäalueella ei ole yksilöityä kiinteistötunnusta. Metsäalue rajautuu etelässä Tattariharjuntiehen, lännessä viistosti Malmin lentoaseman aukiolle johtavaan tiehen, sekä idässä aidattuun piha-alueeseen.

Enviro Oy suoritti kyseisellä metsäalueella Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan toimeksiannosta 8.3.2024 maastokäynnin, jonka tarkoituksena oli kartoittaa alueen soveltuvuus liito-oravan elinympäristönä. Maastokäynnin yhteydessä alueella ei

tehty jätöshavaintoja. Kolmessa puussa havaittiin käpytikan muodostama kolo. Maastokäynnistä annetun selvityksen mukaan kolopuut olivat raihnaisia ja halkeilleita raitoja tai liito-oravalle liian pieniltä vaikuttavia koloja, eikä alue puustonsa puolesta vaikuttanut hyvältä liito-oravakohteelta. Lisäksi annetun selvityksen mukaan liito-oravan mahdollinen kulkuyhteys metsäalueelta länteen, jossa lähimmät ydinalueet sijaitsevat, on heikkolaatuinen. Mahdollinen kulkureitti lännestä kulkisi metsäalueen vieressä sijaitsevan lumenkaatoalueen ja Malmin lentokentän väliin jäävän entisen maanläjitysalueen kautta. Entisen maanläjitysalueen puusto on nuorta, noin reilun viiden metrin mittaista koivua ja lehtipuustoa, eikä alueella ole kookkaita puita.

ELY-keskus teki kyseiselle metsäalueelle tarkistuskäynnin 19.3.2024 vireillepanoasian selvittämistä varten. Tarkistuskäynnillä alueella ei tehty liito-oravan jätöshavaintoja. Käynnin yhteydessä ei myöskään tehty muita havaintoja, jotka olisivat viitanneet alueella sijaitsevaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan.

Vireillepanossa viitataan KAER Oy:n 4.1.2021 kyseisellä metsäalueella inventointikoirilla suorittamaan liito-oravakartoitukseen. Kartoituksen yhteydessä havaittiin koiran ilmaisukäytöstä kahden puun kohdalla, joista ei löytynyt koloa. Ilmaisukäytöstä oli lisäksi yhden puun kohdalla, jossa sijaitti pönttö, sekä yhden kolopuun kohdalla. Kartoituksen yhteydessä alueella ei tehty jätöshavaintoja.

Metsäalue ei saatujen selvitysten perusteella todennäköisesti ole liito-oravan elinalue. Arviossa on otettu huomioon, ettei alueella eri vuosina suoritetuissa selvityksissä ole tehty jätöshavaintoja. Alueen puuston sekä puissa havaittujen kolojen on lisäksi arvioitu soveltuvan huonosti liito-oravan käyttöön. Asiassa ei näin ollen ole osoitettu, että Tattariharjuntien pohjoispuolella olevalla metsäalueella sijaitsisi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka heikentäminen tai hävittäminen olisi luonnonsuojelulain vastaista.

ELY-keskus katsoo, että Tattariharjuntien katusuunnitelman toteuttamisen vaikutukset liito-oravaan on asianmukaisesti selvitetty osana rakennustöiden suunnittelua. Vireillepanon yhteydessä ei ole osoitettu, että kyseiset toimenpiteet heikentäisivät tai hävittäisivät liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja Tattariharjuntien ympäristössä. Toimenpiteet eivät näin ollen edellytä lupaa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelusta poikkeamiseen, eikä niiden toteuttaminen ilman poikkeuslupaa ole luonnonsuojelulain vastaista.

Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat

Malmin lentokentän eteläpuolella 15.10.2020 toteutetussa lepakkokartoituksessa (Helsingin Malmin kentän lepakkoselvitys vuonna 2020, Faunatica Oy) tehtiin havaintoja pohjanlepakosta Tattariharjuntien

pohjoispuolella sijaitsevalla metsäalueella. Selvityksessä osa kyseisestä metsäalueesta luokiteltiin lepakoiden käyttämäksi alueeksi. Alueen luokitusta laskettiin tuolloin luokasta II luokkaan III, koska aluetta käytti vain pohjanlepakko, eikä yksilömäärä alueella ollut merkittävä. Lisäksi selvityksessä tunnistettiin pohjanlepakon levähdyspaikka noin 80 metrin päässä metsäalueesta luoteeseen sijaitsevassa rakennuksessa.

ELY-keskus on 1.8.2022 myöntänyt Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalle luvan (UUDELY/8056/2022) poiketa pohjanlepakon suojelusta Nallenrinteen asemakaavan toteuttamiseksi. Poikkeuslupa myönnettiin edellä mainitussa selvityksessä tunnistetun pohjanlepakon levähdyspaikkana toimivan rakennuksen purkamiseksi. Vireillepanon kohteena olevan katusuunnitelman rakennustyöt ovat osa Nallenrinteen asemakaavan toteuttamista. Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalla on näin ollen lupa poiketa pohjanlepakon lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämis- ja hävittämiskielloista katusuunnitelman toteuttamiseksi Tattariharjuntien pohjoispuolella sijaitsevalla metsäalueella.

Johtopäätös

ELY-keskus katsoo, etteivät Tattariharjuntien katusuunnitelman edellyttämät rakennustyöt heikennä tai hävitä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Katusuunnitelman edellyttämistä rakennustöistä pohjanlepakon levähdyspaikalle mahdollisesti aiheutuvalle heikennykselle on olemassa ELY-keskuksen myöntämä lainvoimainen poikkeuslupa.

Asiassa ei ole osoitettu, että Tattariharjuntien rakennustöistä aiheutuisi luonnon tuhoutumista tai luonnonarvojen heikentymistä, joka olisi luonnonsuojelulain tai sen nojalla myönnettyjen lupien vastaista tai niitä laiminlyövää. Vireillepanon tarkoituksena ei näin ollen ole estää luonnon tuhoutumista tai luonnonarvojen heikentymistä luonnonsuojelulain 128 §:n 1 momentin mukaisesti, eikä Malmin lentokentän ystävät ry:llä ole asiassa vireillepano-oikeutta.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös sähköpostitse:
Malmin lentokentän ystävät ry

Tiedoksi sähköpostitse:
Helsingin kaupunki

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tätä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei

valitusviranomaisen toisin päättää.

ASIAN KÄSITTELIJÄT Asian on esitellyt lakimies Anniina Kaikkonen ja ratkaissut yksikön päällikkö Ilpo Huolman. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja UUELY/5028/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/5028/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kaikkonen Anniina 22.03.2024 09:16

Ratkaisija Huolman Ilpo 22.03.2024 10:48

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

- Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.
- Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo- mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja; asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt voivat lähettää valituskirjelmän hallinto- ja erityistuo- mioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#>). Valituskirjelmän voi toimittaa perille myös henkilökohtaisesti, lähtien välityksellä, postitse tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo- mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: asiakaspalvelu/kirjaamo 029 56 42069, vaihe 029 56 42000

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 56 42079

Aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.